

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség, kiadó-hivatal és nyomda
Cluj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop. (Brassai-utca) 10.
Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Is. N. Sz. — 558
A kéziratok kizárólag a
szerkesztőséghez cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza.

retre — 200
Negyedévre — 240
Egy hónapra — 85
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 4 lei
Bukarestben — 5—

Csehszlovákiában
Egy hónapra — ck 35—
Egy szám — 150

1924 november 20 Csütörtök

Cluj-Kolozsvár * VII. évfolyam * 260. szám

5685. Marchesvan 23

Hontalanok a kötelen

A magyarországi szocialista mozgalom kezdete idején valaki a szocialista munkásságot hazátlan bitangoknak nevezte el. Ezt a megnevezést az illető hazafi megbélyegzőnek vélte, az volt a célja vele, hogy nemzetségi kapcsolatait kereső munkásokat a hazához való ragaszkodás hiányában találatot hampelléreknek állítsa oda. Ez a megbélyegzés nem nagyon fájt akkor senki fiának, még diákoknak is vele a „hazátlan bitangok”. A hazátlanság akkor még nem volt a tények birodalmából való, az állampolgárság védőpalástjához terült minden rendű és rangú emberfia felé, mindenki számára — születés, vagy egyszerű óhaj szerint — könnyen hozzáférhető kincs volt és birtoklása épügy jelentette a polgári kötelességek terhét, mint a polgári jogok teljességét. Az osztályok régezdése szerint a teher az egyik osztály számára több, a másik osztály számára kevesebb volt, de végeredményben az állampolgárság a jogegyenlőség minimumát mindenki számára biztosította. Ma, az utódállamok területén hatalmassá dagadt azon egyének száma, akiknek munkaenergiájuk és szellemi képességük legjavát — melyet pedig a nemzeti termelés és fejlődés szolgálatába állíthatnának — az állampolgársági jog megszerzésére kell pazarolniok, igen sok esetben meddőn és hiátástalanul.

Annai tragédia, értékpusztulás, költöttség mellett, melyeket a háború utáni idők bilincseltek reánk, — immo: új bilincsek foródtak testünkre és lelkünkre. E bilincsek láncszemeit — kétségbeesztés és reménytelenség téve az új határok hontalanjait — az illetőség nélkülség lakatja zárja be. Tölejdönképen régi nóta ez, alig lehet e sérelemtől, e fájdalmas, e borzasztó tényről ujat elmondani. De immár a hontalan-ság keserűségét nemcsak tönkrement egyszem-csák jeje, nemcsak földőrfutók szitka fokozza, most már verre megy a dolog s a nagy erkölcsi és anyagi összeomlás öngyilkosai közé az illetőség nélkülség öngyilkosai sorakoznak, mint azt a csehszlovákiai nyugalmazott csendőrmester öngyilkossága mutatja.

Azonban az igények szörnyű lefokozódásában, az ebek harmincadjára került emberi jogok úreségében sem tud lemondani az ember arról a primitív jogáról, hogy egy bizonyos ország területén, ahol élni születési és vérségi kötelekkel rendeltek, elnyerje szokot a jogokat, melyek vagy a szabad éhenhalást, vagy a szabad boldogulást biztosítják számára. A bölös és érzés joga nem kerülhet a hivatali bürokrácia örömlalmába, mely emberben sohasem látott természeti lényt, bus-verből való egyed, a mindenség egy poszemnyí részét, hanem csak elaktázásra teremt szegénylegényt.

Amíg ez lehetséges, amíg az országhatárok kegyetlen drótsövénye nem egyformán védi minden fiát attól a lehetőségétől, hogy hivatalnoki posztján révén kényeser kozmopolitává legyen, országtól vadjává süllyedjen, addig kegyetlen anarohizmussal hat reánk minden páfista törekvés, leszerelési szólam, londoni konferencia és genfi egyezmény. Addig tévelygés csak a hit, mely demokráciában bizik és reakciótól remél megváltást, mert tal programokon és humanista lelkesedésen, vagy ezeknek előtte az Ember meggyalázva, kifosztva vergődik a kétségbeesés hálójában. Előbb az alfa, — hogy elérkezessünk a jogok omegjához. Kis, egyéni sorsokból tevődik össze nemzetek és az egész emberiség közös sorsa. A kollektív boldogság, a nagy csók irányvonala az egyének során át vezet s míg vannak s lehetnek egyének, akiknek a jogok legprimitívbeje: a jog ahhoz, hogy országuk legyen, elérhetetlen, addig nem hiszünk Európa jövőjében, nem hiszünk leszerelésben, nem hi-

hetünk hitben és nem hiszünk a hihetetlen-ségben sem.

Üresen kongó az a lelkiismeret, mely csak nemzeti és emberiségi érdekek, gazdasági és osztályszempontok szerint mozdul meg, fénytelen az az állmferfui pillantás, mely nem látja meg százak és ezrek vergődő nyomorúságát, örületbe és kötéltre vezető kétségteességek martíriumát. Anyagi nyomor és morális fertő: Európa infernjában megszokott jelenség immár. Az emberek idegei hozzászoktak, hiszen

öt év vértapadásának, forradalmak tébolyának velejárója az ilyesmi. Az igények minimumra estek, de minden minimumnak van határa. Ez a határ: jog a val-hová való tartozáshoz. A fedé hez, a földöz, amelyből vétettünk, a földöz, hol atyánk halópora a meők embernél boldogabb, mert szab don illatozó lilom it táplálja.

Egy kevés jóindulat, egy kevés emberiség és mindez valóra válhat. V-jion hol kérik ez a kevéske emberiség az európai éjszaka homályában? (s. l.)

Az Országos Zsidó Iroda mult és jövőbeli akciói

Dr. Eisler Mátyás ügyvezető elnök nyilatkozata. A kormány minden alkalommal indolenciát tanusított az irodával szemben

(Cluj-Kolozsvár, november 19. Az Uj Kelet tudósítójától) Megemlékeztünk az Erdélyi Bányászati Országos Zsidó Iroda aradi meggyűléséről. Az iroda, amelynek alapját tudvalevőleg 1922 júniusában vetették meg Kolozsváron, annak idején dr. Adorján Ármint választotta meg elnökévé, ügyvezető elnökül pedig dr. Eisler Mátyás kolozsvári főrabbit. A főrabbi ma érkezett vissza a nagygyűlésről és az iroda eddigi tevékenységéről és jövőbeli perspektíváiról szíves volt munkatársunk előtt nyilatkozni.

— Az iroda — mondotta a főrabbi — igyekezett fenttartani a kormányhatóságokkal való érintkezést, jóllehet a kormány nem sokat törődött velünk. Mi azonban nem némultunk el, hanem újra megszólaltunk. A gyakori sérelmek miatt részt az iroda nevében tettünk panaszt a kormánynál, részint az erdélyi bányászati rabbi gyűlés nevében. Az antiszemita lézítóiratok terjesztésének megakadályozására felitunk a belügyi és igazságügyi miniszterin-mához, majd magához a miniszterelnökhöz fordul-tunk tiltakozó felirattal.

— A vasárnapi tanítási tilalom és a szombati írás és iskolai munkakérszer tárgyában fejtérjesztést intéztünk a közoktatási gyi miniszterhez, akibehez kész javaslatot is csatoltunk a kérdés minden irányban való megnyugató megoldására. Nem is feleltek ezekre a feliratainkra A kolozsvári tanügyi inspektor legalább megítte azt, hogy kérelmünkre felelt, bár elutasító módon.

A belső munka

— Kifelé való munkánk tehát, fájdalom, nem hozott eredményeket. Így inkább a befelé való munkára szorítottunk. Zsidó jogvédő irodák felállítására iránt intézkedünk és sejnálattal kell konstatálnom, hogy a mi részünkről ezt a gondolatot nem karolták fel kellően.

— Egészséges iniciatívát ragadt meg dr. Fischer Tivadar már régebben, az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség akkori elnöke, egy központi képviselő létesítére, amely hitéleti tekintetben is egyetlen platformra hozná Erdély és Bányász zsidóságát. A képviselő állott volna a Zsidó Nemzeti Szövetség, az ortodox iroda és a mi irodánk hét-hét reprezentációjából. Mi természetesen hozzájárultunk a tervhez, ki is jölöttük delegátusainkat, fájdalom, azonban ez az ortodox irodának be nem vallott, de tényleges ellenállásán megfeneklett. A helyzet ma az, hogy a három fennálló zsidó szervezet között hivatalos kapocs nem áll fenn.

— Irodánk az agrárreform végrehajtása körül felmerült zsidóellenes jelenségekben is intervenciálni kívánt. Dr. Schütz Henrik indítványára köriratban hívtuk fel a hitközségeket jogaik érvényesítésére, megadtuk a kellő utbizigazítást is, azonban a hitközségek úgy látszik nem ismerték fel saját érdekeiket sem és éppen ezért a jogok érvényesítése csak kevés helyen sikerült.

— Akcióztunk az ukrainai pogromárvák palesztinai telepítése és az éhező oroszországi

zsidó gyermekek felségítése érdekében és részt vettünk az amerikai Joint segítségével létesített zsidó Árvagondozó megalapításában.

Árva és diákügy

— Akcióit indítottunk a külföldi főiskolákra szorult zsidó ifjúság támogatása érdekében. Ez a megalomunk egy ideiglenes diáksegélyző bizottság létesítésére vezetett. Az alkalmi gyűlések eddigi módja elégtelennek bizonyult és ezért kérésrel fordulunk az összes erdélyi és bányászati zsidó hitközségekhez, hogy tagjakra külön tanulmányi segély pótdótot vessenek ki. Fájdalom, ez a kérésük is csekély visszhangra talált. Eddigéig csak Arad, Nagyvárad, Lugos és Szatmár hitközségek karolták fel nagyobb mértékben, kisebb mértékben Temesvár is a központosított diáksegélyzés ügyét. Sok helyütt ahhoz az elavult felfogáshoz ragaszkodnak, hogy csak helybeli származású ifjakat érdemes támogatni. Egészen különös eset az, hogy a hivatalos ortodoxia a diáksegélyezésben nem akar részt venni, jóllehet a segélyezettek kilenoven százaléka ortodox hitközségekből származik. Szerencsére az ortodox hívek mást felfogást vallanak, mint a hivatalos elemek. M-g kell említenem e tekintetben Bergner Mór derék munkásságát.

Elhanyagolva művészet és irodalom

— Fájdalom, a zsidó tudomány és zsidó irodalom a haladó zsidó körében teljesen el van hanyagolva. Nincsenek tanúkönyveink és iskoláinkban a héber nyelv és Tóra tanítása is háttérbe szorult. Nincs zsidó zeneegyesületünk, zsidó énekkarunk. Zsidó tantervben is hiány van, a zsidó tudománynak nincs egy menedékhelye az országban, nemsokára tudományosan képzett rabbit keresve kell keresni. A rabbi és hitközségi alkalmazottak elég sármalmas helyzetben vannak.

A jövő kilátásai

— Milyen impressziója van főrabbi urnak a nagygyűlésről és lesz e a jövőben az ottan elhangzottaknak valamilyen eredménye a jövőben?

— Mondhatom felelt a főrabbi — hogy a nagygyűlés iránt az aradi zsidóság részéről szinte páratlan érdeklődés mutatkozott. Este mincha és maariv között Vágvölgyi Lajos főrabbi hatalmas és mindenkit megindító beszéde a nagytemplomot teljesen megtöltő közönség előtt hangzott el. Az összetartozás érzését emelte a nagygyűlés és kétségtelen, hogy az iroda élete a jövőben látkezőbb és aktívabb lesz, mint eddig. El is határoztuk, hogy tavasszal Marosvásárhelyen tartunk nagygyűlést. Az iroda gyűlése után a rabbi gyűlés tartott gyűlést, ahol kari ügyeket beszéltünk meg, az általános érdekek közül a hitoktatás ügyét és a rabbi és hitközségi alkalmazottak fizetésének feljavítását. Minthogy az állam részéről hiába várunk segílyt, a hitközségeknek maguknak kell gondoskodniok arról, hogy alkalmazottaik ember-ségesen megélhessenek.

vásár
t árrakkal
200
240
250
275

ridivat
ékban.
fried
uházában
erd. 6.

der
ruház
aris
Táviralcim:
MODEPELZ.
No. 12.

ály:
el. 724.

1. szám
dinand 4.
Rador No 1329

stock
ségek
FIA
ben,
p. 2.
tás szerint

Az új angol gyarmatügyi miniszter üdvözli a palesztinai ujjáépítést

„Minden okuk megvan, hogy bizalommal nézzenek a jövőbe.“ Ormsby Gore gyarmatügyi helyettes-államtitkár

(London, november 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Angliában lezajlott politikai változások kapcsán sokan azt hitték, hogy a változás befolyással lesz a népszövetség által rendezett mandátumok ügyeire is. A kormány eddig e kérdésben csak általánosságban nyilatkozott. Most a Palesztina mandátum ügyében újabb nyilatkozat jött és pedig Amery, a kormány gyarmatügyi minisztere részéről.

A manchesteri sionista szervezet a Balfour-deklaráció évfordulója alkalmával ünnepséget rendezett. Az ünnepségre Amery miniszter üdvözítő táviratot küldött. A távirat szövege a következő:

„A Balfour-deklaráció óta eltelt hét év alatt

súlyos nehézségek hátráltak el. Az önképzőmozgalmak fundamentumai megerősödtek. Minden okuk megvan arra, hogy bizalommal nézzenek a jövőbe és biztos és állandó hatadást várjanak ügyekben.“

Ez a megelégedés kellett. Az ünnepség vezetője azonnal meleg szavakkal válaszolt az üdvözítő táviratra. Ugyanoda érkezett annak a híre is, hogy a sionismus kiváló barátja, Ormsby Gore örögszónak felajánlotta a gyarmatügyi hivatal helyettes államtitkári állását. Minthogy azonban az örögszó ezidáig Károlt-frikában tanulmányutamon van, még nem lehet tudni, vajon a felajánlott kinevezést elfogadja-e.

Azsiai iskolaközigazgatás az Avasföldön

Angheliescu miniszter szóbeli rendelete alapján iskoládót vetnek ki a népre Szatmármegyében. A tanfelügyelő ur vasraveretessel fenyegetődik

(Satu Mare-Szatmár, nov. 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) Szatmármegye északi, Halmi felől eső részét már évszázok óta Avasnak hívják és románul Oasnak keresztelték el. A vidék Szatmármegye legszegényebb része. Lakossága vegyesen magyar, zsidó és román és nagy általánosságban földhözragadt szegényemberek lakják, kultura szempontjából is meglehetősen elmaradott. Innen eredhet az Avas név is. Falvai messze a civilizált világtól és az azt jelentő vasutvonalaktól, idelenek piszoták és állati módra küzdenek az élettel. Sötétsége annyira szembetűnő, hogy Angheliescu dr., közoktatásügyi miniszter a multkoriban, mikor Halmi felől ment meglátogatni az Avast, Cantanaria vármegyei prefektusnak, kiról az egyik román ellenzéi napilap alig a napokban bizonyította be, hogy a liberálisok választási diktatúrájának egyik legfőbb kolumposa volt szóbeli utasítást adott, mely szerint a prefektus — bármily eldöztök árán is — köteles az Avast iskolákkal ellátni.

Az önkényes iskolaadó kivetése

Kapott híreink azt mondják, hogy Cantanaria prefektus urat nagyon elgondolkoztatta ez a szóbeli miniszteri rendelet s noha igen szokatlan, hogy közoktatásügyi miniszterek csak így a mellényzsebükből húlasák ki a népesség húsába maró rendeleteket, homolyan gondolkozóba esett és találgatta: mi módon tegeyen eleget a miniszteri rendelkezésnek? Tökintettel pedig arra, hogy a mi-

niszter sürgős végrehajtás kötelezettsége mellett adta ki a rendeletet, azon melegeben megkezdte az iskolák az avasi iskolák felépítésére.

Megfelelő pénzösszeg nem állott a prefektus rendelkezésére, tehát eselhez folyamodott. Az Avas községeiben összeíratta a tehetősebb embereket, az iskolák felépítéséhez szükséges pénzösszeget arányosan felosztotta közöttük, majd kijelentette, hogy a kivetett pénz mennyiségét, mint az adót, eddig és eddig mindenteni lefizetni köteles. A vidéken abban az időben több mint három héten keresztül formális adóivető bizottság működött, melynek tagjai a következők voltak: Pap Aladár, Avas járás főszolgabírája, Szabo Janos jegyző és Dohi Károly aljegyző. A bizottság közel 260 000 lejt vetett így ki a vidékre. Eltekintve azonban attól, hogy a hasonló önkényes adókivetés méltán eshetik kritika alá, az egyes gazdák részéről fizetendő adórészek megállapítása körül is számtalan panasz merült fel. A szegényebb parasztságára ugyanis 750 lejt iskoládót vetettek ki és ettől az összeg-től fel 10 000 lejig.

A fenti rendelkezéseket rövidesen hasonló szemléltető pontintézkedésekkel egészítették ki. A prefektus elrendelte, hogy meg kell szigorítani a kihágások elleni védelmet és az azokért kifizetendő pénzbírságokat is az iskoláslaphoz kell eszatozni. A helyi hatóságok e szeliskörü akció alapgonolatát megértve és azon felbuzdulva oda módosították a prefektusi rendeletet, hogy szólnál a lakosoknál, akik

a fenti módon kivetett adósszerü illetékeket nem fizették le idejére, végrehajtották.

Hasonló csall jelöl meg Avasujfaluban az egyik asszonynál Nagy Ádám végrehajtó. Az asszony, aki közismert ideges nőszemély, szövéltáshoz keveredett a foglalni akaró végrehajtóval és végül is a csendőrök keze közül az egyik jókarszatu román ur intervenciója mentette ki.

Egy másik köztisztviselő álló polgár feleségét, azért, mert tizóra után este egy kiló szőlőt vásárolt, zárórán tul fizött kereskedés címén 2000 lejre büntették meg. Sok helyen foglaltak is.

Jellemző az avasi állapotokra, hogy az egyik főszolgabíró, mikor tudomására juttatták, hogy járására mennyi iskolataxát vetettek ki, kijelentette, hogy a kivetett összegzet lehetetlen behajtani. Bátor színvallására azonban megértették vele, hogy ha továbbra is fenntartja ezt a meggyőződését, legjobban ha máris lemond. A főszolgabíró végül is felszaladt vármegye uraihoz, megígért füt-füt s azóta annak a pártatlan adópolitikanak egyik legerősebb támasza.

A szatmármegyei adópolitika érvénynek másik oldalát pedig megtefeleően megvilágítjuk, ha megírjuk, hogy az egyik községben, melynek alig 300 lakosa van, a zsidókra kivetett iskolataxák összege meghaladja a 90.000 lejt.

Vasraveretést ígér a tanfelügyelő

Az iskoládó kivetése ellen legelőször Grósz Samu, avasujfalusi földbirtokos és barkereskedő mert szót emelni. A vadasi román lakosság, mikor meghallotta, hogy a kormányzás milyen módon akarja őket iskolához juttatni, felkeressék Pop Dariut, a szatmári tanfelügyelőt és közölték vele, hogy ilyen körülmények között nem reflektálnak az iskolára. A szatmári tanfelügyelő magdorgálta és megfenyegette őket, hogy amennyiben még egyszer közölnek valaki ilyen meggondolatlan kijelentéseket tesz, vasra vereti.

Grósz Samu is interveniált az alispánnál, aki egy ízben elrendelte a képtelen rendelet végrehajtásának felfüggesztését. Ezt a rendelkezést azonban a főszolgabíró nem ismerte el, mert időközben az alispán „lemondott“ állásáról.

Ezek után az avasujfalusi zsidó földbirtokos Dragos képviselőhöz fordult, aki megígerte, hogy utána jár a dolagnak.

Grósz Samu a volt avasujfalusi református, most állami elemi iskola pincéjét bérletben bírja. Azért, mert szóra merete te ni az iskoládó beszedésének törvénytelenességét, a mult hónap folyamán megjelent nála a vámfalusi tanfelügyelő, aki közölte vele, hogy „amennyiben nem szüntető be az iskoládó ellen megkezdett agitációt, tizenöt napon belül ki kell ürítenie a pincét.“

A környék feszült érdeklődéssel várja az ügy „elintézését“.

Keresztury Sándor

A sánta Fiske

Zsidó koldusregény

Irta Mendele Moicher Szforim Fordította Székely Béla

„Kérjük szépen!“ mondja Chajim Chane. „Tartsanak ök is velünk. Chaje Trajne ma ugyis fánkot süt. Jut majd mindenkinek.“

„Hálás köszönet“ — mondom és meghajlok. De nincs időm. Az üzletre is kell már gondolni. Adja át a feleségének meleg üdvözlőjemet.

„Az Isten megáldja, Reb Mendele! A feleségem...“ Chajim Chane azt akarta mondani: „agyonút“, de hirtelen nagy izgalommal kijavította magát: „nem fog beengedni a házba, ha maga nélkül jövök! A mult éjjel az egész dolgot megbeszélte már velem. Ért engem. Egész biztosan számít magára... Chaszje Grunjét gondolom... Ért engem?“

„Értem, értem... De egy kis türelemmel kell lenni. Az én feleségem sem... enged be a házba, ha előbb nem beszélem meg a dolgot. Hisz ért engem? Mit csináljak, Reb Chajim Chane?“

Chajim Chane úgy áll ott, mintha pofonvágta volna. Látni lehetett rajta, hogy a szive vérzik. Az arca is egészen elváltozott.

„Tege meg nekem azt a szivességet és jöjjön velem — könyörög. És ha már nem akar jönni, legalább adjon nekem egy levelet a Chaje Trajne számára, nekem nem fogja elhinni. Azt fogja mondani, hogy slemiel vagyok... Hisz ért engem? Irjon pár szót neki, a rebbe majd felolvassa. Nagyon kérem.“

Mit is csináljak? Hiszen egy lélek megmentéséről van szó. Bár egy ilyen férfi megérdemli, hogy így bánjanak vele. De hát ne kapja én miattam a pofonokat. A batyumból

kiveszek egy plajbászt, az egyik imakönyvből kitépem az első üres lapot, odátámaszkodom a szekérhez és a következőket írom:

„Az előkelő, kiváló és erényes Chaje Trajne Asszonynak, testem barátónőjének, sokáig éljen egészségben, amén!“

„Értesitem, hogy hála az Istennek a legjobb egészségben és tagjaim teljes épségében vagyok. Az Ur — dicséretessék az ő szent neve — tartsa meg kegyét számunkra továbbra is, hogy még nagy örömben, gazdagságban és tisztelőben, megnyugodott szívvél hallhassunk egymásról vigasztaló híreket. Amen. Sela.“

„Tiszteltetem a gyermekeskedőt, — maradjanak meg sok napon és esztendőn át az élet számára. — Különösen pedig arra kérem: adja át meleg üdvözlőjemet leányának, Chaszje Grunje leányzóknak, sokáig éljen.“

„Értesitem továbbá, hogy — hála legyen az Istennek — minden árumat megtaláltam és a szekér is ott volt a helyén. Tudatom még, hogy a lovak is megkerültek. Reb Alter Jaknhas a tolvajok keze közül szabadította ki őket. Erre bizonyára őseim jámbor érdemeivel szolgáltam csak rá. Nagy csudák játszódtak le szemem előtt. Mi meg sem érdemeljük ezt az égi kegyet. A férje, — élete világa sokáig tartson — teljes részletességgel el fog mindent beszélni. Az ilyen dolgot bizony a krónikákba kellene beírni.“

„Mint egy anyát kérem arra Chaje Trajne, bocsásson meg a merészségemért, hogy egy szót merek szólani férjéért, akinek nagy a bánata, hogy a megbeszélésünk dacára nem mehetek magukhoz. Könyörüljön meg rajta: ne rövidítse meg az életét és ne büntesse azért, mert én nem tartom be az ígéretemet és nem mehetek magukhoz. A férje, ugy éljek én, a

legnagyobb szánalomra érdemes. Ő minden telhetőt megtett és dichimnuszt énekelt Magáról, különösen pedig a kitűnő leányukról, akinek kérem üdvözlőjemet igen nagy barátsággal átadni. Mindenesetre a maga részéről mindent megtett, amit csak egy férfi és gondos apa megtehet... Ugye, megért engem? Sőt még azt is megpróbálta, hogy fánkkal és más jó dolgokkal elcsaljon. De hát az üzlet mindennél fontosabb. Az üzlet kedvéért még a fánkról is le kell mondanom. Másodszor, nekem is megvan a magam asszonya; ugye megérti, hogy mit akarok ezzel mondani? Hiszen mit ér a férfi az asszony nélkül? Bizom azonban az Örökkévalóban, hogy ha ő is ugy akarja, boldogságban viszontlátjuk egymást és magunknál fánkot eszünk, sőt még talán mézeskalácsot is... Hiszen ért engem? Addig is azonban a férje, szegény, ne szenvedjen miattam. Mert ő igazán szánalomra méltó.“

— A férjével a következő ajándékokat küldöm: Egy új tchine az élet fenntartására. Tchine a gyertyagyújtáshoz és az újholdimához. A szent anyák, Sarah, Rifke, Rochel és Lea tchinéje. És egy vadonatúj tchine a keporeslugolás-hoz. És a „Tiszta forrás“-t is küldöm, amelyet minden asszonynak ismernie kellene, hogy a benne levő parancsolatokat megtarthassa. Tudom, hogy nagy öröme fog benne telni. A leánya Chaszje Grunje leányzó is fog vele örvendeni.

Chaje Trajne! Egy kéréssem van magához. Amikor a poloskái — hogy gondolni se kelljen rá — a mult éjszaka olyan rettenetesen kintoztak, lehuztam gypjuharisnyámat és a sietségben a lócán felejtettem. Ha megtalálja, ugy kérjem adja a férjének és ő egészséggel viselje.

(Folytatás következik.)

Beismerésben van a budapesti bombapör egyik vádlottja

Ujain bocsánatot kért a bíróságtól. Felolvasták az időközben elhunyt vádlottak vallomását

(Budapest, november 19. Az Uj Kelet tudósítója) A budapesti büntetőtörvényszék ma reggel tovább folytatta a bombamerényiök pörének tárgyalását. Mintán az elnök meguyította a tárgyalást, Ujain szövege emelkedik és a tegnapi eseményekkel kapcsolatban a védők nevében

kéri a bíróságot, hogy a tegnapi történeteket felejtse el a bíróság.

Hivatkozott a védelem nehéz helyzetére és arra, hogy emberek életéről van szó, amelyre az egész nemzet figyelme irányul. Védők tudják, hogy a bíróság is nehéz helyzetben van és a bírói tekintély lerombolásának megóvása a védők célja is. Kéri, adjon módot a bíróság a védelemnek arra, hogy a törvény kereteiben teljesítse a saját kötelességét.

Ezután megállapítja az elnök, hogy Márffy védője Kssey István, Szász védője Händi Zoltán, Marossy Ujain. Ezután az elhunyt Csirizsi váltomásának ismertetésére kerül sor. Csirizsi beismerte, hogy

a merénylet napján az ébredők IX kerületi helyiségében figyelmeztette, hogy fontos napi események lesznek.

Ugyancsak az elhunyt Herceg József az Erzsébetvárosi Körpártának vallomását olvasták fel, aki elmondta, hogy a robbanás után a kor helyiségével szemben mintegy harminc daksapkás ifjú verődött össze, akik éltették a merényletet.

Ezután Radó József vádlott kihallgatása következett. Az elnök kérdésére kijelenti, hogy nem éri meg a büntösek. Vallomásában előadja, hogy sem Márffy, sem Szász nem ismeri a bombamerényiöket idején. A rendőrség azért tett beismerő vallomást, mert erre kényszerítették. Felolvasták régi vallomásait, amelyekben fokozatosan beismerte, hogy részes a merényletben, az előzményeket pedig nagyjában Marossyának régebbi vallomásaihoz hasonlóan mondja el.

Radó a tárgyalás során kijelenti, hogy a jegyzőkönyvben foglaltak nem felelnek meg a valóságnak és mint előbb is kijelentette, kényes helyzetben vallott, mert a rendőrségen bántalmazták.

Az elnök figyelmezteti a vádlottat, hogy a rendőrségen tett vallomásaiban fokozatosan ismerte be a terhére rótt bűncselekményt és nagyjában az ő vallomása következtében derítették ki az ügyet.

Radó az elnök megjegyzésére kijelenti, hogy éppen ez bizonyít amellett, hogy vallomása nem felel meg a tényeknek, mert mindig jobban és jobban ütötték és emiatt ismerte be azokat a vádakot, amiket a rendőrség ráokroyált.

Az elnök azon megjegyzésére, hogyan kényserítették arra, hogy olyanokról valljon, amikről a rendőrség sem tudhatott, például, hogy szökecsere csábították, az Ipolyhoz vitték azért, hogy a nyomozás elől elmenekülhessen és hogy az Ipoly átúszásánál majdnem belefutott és csupán Marossyának közönlős meneküléséért, aki vele uszott.

Radó beismeri, hogy ezeket tényleg elmondta.

Ezután még több olyan részleire utal az elnök, amelyekről a rendőrség nem tudhatott, mire Radó ekeket is beismeri. A rendőrségi bántalmazásokra Radó kijelenti, hogy a fogházban azért nem tett jelentést a rendőrségi bántalmazásokról, mert őt állítólag a nyomozás érdekében tizenhat napig tartották a rendőrség fogházában és ezen idő alatt az ütések nyomai láthatatlanok lettek.

Ezután az Erzsébetvárosi körben a helyszíni szemle megtartásánál felvett jegyzőkönyvek felolvasására kerül sor. Ezekből kitűnik, hogy

Radó a helyszínen a legnagyobb határozottsággal megmutatta, hogy a fűtőtestet hol hogyan helyezte el a bombát.

Ere a vádlott beismeri, hogy a helyszíni szemle alatt nem bántalmazták. A körben a járás azért ismerte jól, mert droguista korában többször vitt oda csomagokat.

Ujra ötven százalékkal emelték a trafik árát

A kincstár megint első helyen áll az árdragítók között

— Bukaresti munkatársunk esti telefonjelentése —

Többször megállapítottuk már, hogy a kincstár az összes árdragítók között a legelső helyen áll. Mig egyrészt az uzoratorvények kielégítően szigorúval jár el az árdragító kereskedők és iparosok ellen és mig alig néhány nappal ezelőtt egyenesen felszólította az UGIR-t, hogy az árak folytonosan csökkenő tendenciájára való tekintettel igyekezzen munkabérrövidítést végrehajtani, addig másrészt a kincstári jövedéltérmekek árának folytonos emelésével mindig a kincstár járul elsőnek hozzá az újabb drágulási folyamathoz.

Alig néhány hónap telt el azóta, hogy a kormány legutóljára emelte a monopóliumtermékek árát. Ma delután a pénzügyminiszter vártaiban közzétette a dohányjövédéltérmekek új

árát, amely körülbelül ötven százalékkal magasabbak az eddigi áraknál. Eddig a következő dohánycikkok új árát tették közzé:

Szopókanékli, speciális cigaretták 180, szopóka, speciális cigaretták 150, szopóka nélkül regal remesze 140, szopóka regal remesze 120, szopókanékli intim remesze 120, szopóka remesze 100. Mihail Vitezul 300, Pelisor 300, Joke klub 300, Regina Maria 40, Ferdinand 40 lej szárdarabonként. Macedoniai dohány 2000, Regal 1000, Lux 600, elsőosztályú 600, második osztályú 300 lej kilónként.

A cigarettapapír ára nyolc lejtől tizenöt lejtig terjed. A többi dohánytermék új árát még nem tették közzé, de valószínű, hogy ezeknek az árát is ötven százalékkal emelik.

Tisztazzák Danilescu öngyilkossági kísérletének rejtelyét

A mai tárgyalás teljesen igazolta Lusztig jóhiszeműségét. Még nem állapították meg a sikasztott pénz végleges összegét. Kedre napolták a tárgyalás folytatását

(Cluj-Kolozsvár, november 19. Az Uj Kelet tudósítója) Ma délelőtt a kolozsvári törvényszék folytatta a Danilescu ügyben a kihallgatásokat. Elsőnek Danilescu nővérét hallgatták ki. Beismerte, hogy a bátyjától két ízben kapott pénzt, összesen hatszáz ezer lejt, de a pénz eredetéről nem volt tudomás, abban a hitében volt, hogy az fivérének jogos tulajdona. Danilescu nővére kihallgatása után megkezdődtek a tanúkihallgatások.

A tanúkihallgatások

Az első tanú Georgescu volt pénzügyi igazgató. Georgescu véleménye szerint az eltitált pénz összegzése nem teljesen megbízható, mert az akták későbbi átvizsgálásánál még mindig felmerülhetnek hiányok. A pénzügyi igazgató elmondja, hogy a pénzügyigazgatóság pénztárrevíziók rendszeren felvénekint történtek, de kisebb rovasolás minden héten előfordult, de ilyenkor csak a könyveket revideálták keresztül és a pénztárban csak hozzávetőlegesen állapították meg a pénzkészletet. Ilyen körülmények között Danilescunak mindig rendben találtak a pénztárát.

Ezután Danilescu barátját, Maxim Laurentiu hallgatták ki. Maxim Laurentiu elmondja, hogy Danilescu több ízben panaszkodott neki, hogy fél a pénztár kezelésétől, mert már többször elfizette magát és szeretné, ha a pénztártól felváltnák.

Ezután Muresan Viktor pénzügyi aligazgató kihallgatása következik. Muresan Viktor rendes, munkaszerető embernek ismerte a vádlottat és ő is tudomással bír arról, hogy Danilescu kérte a pénztárkezelés alóli felmentését, de ezen kérését nem teljesítették.

A pénzügyi aligazgató kihallgatása után Danilescu szakácsnője, Iacze Zuzsa kihallgatása következik. A szakácsnőtől az elnök azt igyekszik meg tudni, hogy Danilescu milyen családi életet élt, milyen összegeket fordított a háztartás költségeire és főleg hogy mikor vásárolta a butorokat. A szakácsnő elmondta, hogy amikor Danilescuékhoz került, akkor még az Uj-utcában laktak egy szoba-konyhas lakásban. A múlt év novemberében Danilescu az Egyetem utcában butorokat vásárolt és átköltöztek a Rákóczi-ura. Rendes családi életmódjukra nem lehet ráfogni, hogy tehetségükön felül költsétek volna.

Ujvárossy bíró igazolja Lusztigot

A szakácsnő kihallgatása után dr. Lusztig ügyében dr. Ujvárossy Miklós táblabíró hallgatták ki. Ujvárossy dr. elmondja, hogy Lusztig felkereste őt és tanácsot kért arra vonatkozólag, hogy a Danilescu ügyben ő mint jogtanácsos nem szegje meg a kötelező ügyvédi esküjét, ha a dolgot a hatóság tudomására hozza. Ujvárossy dr. azt a tanácsot adta, hogy a dologról semmi esetre sem szabad szólni, mert az ügyvédi titoktartás alatt áll.

Ezután dr. Nicolae Popot, Danilescu kezelőorvosát hallgatták ki. Pop dr.-tól az elnök megkérdi, hogy a lövésen látszott-e, hogy Da-

nilescu valóban meg akarta halni, vagy az egész kísérlet csak a hatóság félrevezetésére készült. Az orvos kijelenti, hogy erre a kérdésre határozott választ nem tud adni. Az orvos határozatlan válasza után Danilescu védője, dr. Roman Valér engedélyt kér az elnökötől, hogy a tanúhoz kérdéseket intézhessen.

A védő vilája az orvosszakértővel

Dr. Román: Kérem doktor ur, lehetetlen, hogy ne emlékezne arra, hogy a lövésen látszott-e, hogy az halált okozhat-e, vagy sem? Lenne szives elmondani, hogy milyen irányu volt a lövés.

Dr. Pop elmondja, hogy a golyó a jobboldalon hatolt be, a tüdőt keresztül lötte és az öngyilkosnak a hátán jött ki, néhány véredényt elszakított, de nemesebb részeket nem ért. Nem hiszi, hogy a jelen esetben komoly öngyilkosság eshetősége forgott volna fenn, mert az eddigi tapasztalatok szerint laikus ember, ha öngyilkosságot követ el, rendszeren a baloldalon a szívet lövi keresztül.

Roman Valér: Lenne szives doktor ur olyan irányban nyilatkoznia, hogy a lövés, ha véletlenül csak nem jönne közbe, okozhatta-e az öngyilkos halálát?

Pop dr. az ügyvéd kérdésére elmondja, hogy ha a golyó nemesebb részeket is sért, egy feltétlen halált okoz. Szerinte Danilescu vagy nem akart komoly öngyilkosságot elkövetni, vagy pedig balkezes volt és így csak balkezessel tudta a revolvert elstúni.

Ezután dr. Roman Valér fejtegetni és bizonyítani próbálja a bíróság előtt, hogy Danilescu balkezes és az öngyilkosság nem a hatóság félrevezetésére történt. Az elnök Danilescut az orvossal megvizsgálta, aki a zsebéből egy kis orvosi műszert vesz elő, ami rugókkal van ellátva és azt Danilescu kezébe adja, hogy szorítsa össze. A műszeren kis fokok jelzik a szorítás erősségét. A műszer segítségével megállapították, hogy Danilescu a jobbkezével erősebben szorít, mint a balal, tehát nem lehet balkezes.

A védők szerint az orvos ezen megállapítását nem lehet konkrét bizonyítéknak elfogadni, mert ha a vádlott véletlenül a jobbkezével gyengébben szorít, úgy a mérőszersz segítségével az tűnik ki, hogy balkezes. Már pedig a bíróságnak ilyen bizonyítékokat nem szabad elfogadni.

Ezután a bíróság tanácskozára vonalt vissza, majd kibírdette határozatát, hogy a tárgyalás folytatását a jövő hét keddjére halasztja, amikor a vád és védelem új tanuit is beidének.

Flanel-velour leg-
ujabb divatmintákkal, mtre **69 lej**

Double-flanel minden
szinben .....métere **79 lej**

AU PRINTEMPS

áruházban, Strada Memorandului No 11.
Lloyd 2886

HIREK

Uj Kelet az egyetemes erdelyi és bányási zsidóság napilapja
 Szerkesztők: Fiszkaiai János és dr. Marton Ernő.
 Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
 Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.
 Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei.

Várjuk az ítéletet

A budapesti büntetőbíróválasztás tegnap kezdte meg a bombapörök tárgyalását. A vádlottak, akik számszerint heten vannak, Magyarországon az utóbbi évek büntetőjogi életében olyan kitűnően bevált témákhoz folyamodtak, a tegnap délutáni álláspontra helyezkedtek. Báránybőrbe bújított ártatlan farkasok gyanánt állnak a magtorlásra hivatott bírói emelvény előtt. Ugy látszik kitűnő „iskolán” mehettek keresztül az ügyészeti fogházban, mert tagadásukban eljutottak ahhoz a fázishoz, hogy a rendőrségen és a vizsgálóbíró előtt tett beismerő vallomásaikat is visszavonják. Az indok jól ismert refrén: bántalmunkat, kénszerítették őket az eljárás tett kézzel jövedelmező aláírására.

A védelem élén a fájvédőmentő Ulain áll. Róla meg lehet állapítani, hogy nálánál szerencsésebb védő nem akad Magyarországon ügyvédi gárdájában. Az ő védelemét — legyen-e elvált bármilyen súlyos vád — bizonyos, hogy „tárgyi bizonyítékok hiányában” fel fogják menteni vagy ha a szerencse személyesen el is fordítja képét egy percre, olyan enyhe ítéletet fedeznek fel a görbésítet paragrafusok között, amely alig ér fel a kihágások büntetésével.

A főkolompós Márfy, a Nemzetvédelmi osztály parancsnoka, a Verbiroság elnöke, a féktelen fehér terror leindított gyilkosok, zserók és fosztogatók élére, akiknek minden józan, becsületes ember ítélete szerint a terhére rott bűncselekmények bármelyike is kimeríti az „okasztó” szóval ítéletet, fenegverekeskedik a bíróság előtt és a hazafiaság mentalitására burkolózik. Nem kevesebbről van pedig szó, mint nyolcendbeli gyilkosságról és három bombamerényről. Egyelőre csak ennyi.

Magyarországon még mindig a forradalmakat követő féktelen reakció szelleme igeleszik irányítani a közvélemény hangulatát és a józan törekvések felszínreugrását elnyomják a fajvédelem reakciók hiánáinak üvöltésével. A kormány pedig — amely a külföld előtt a demokrácia és a haladás szellemében tetszelgő — befelé kénytelen-ségtellett elűri egy maroknyi csoport hallatlan terrorját és nem mer erélyes kézzel bekeményíteni az ébredő darázsfészekbe.

Ha eddig bizni is mertünk a pártatlan magyar bíróságban, a szolnoki ítélet, amely a csongrádi bombamerénylők fölött mondott felmentő ítéletet, nagyon is rácsófolta bizodalunkra. Nem hiszünk, hogy a szolnoki ítélet óta ki tudott volna kelőzni pártosságából a magyar bíróság és hogy fel tudott volna emelkedni a pártatlanságának arra a pia-dezarára ahonnan mentesen az üvöltő tömeg hauerulatától, meg tudja hozni kényortelen, de igazságos ítéletet.

Még fülünkben sikolt a csongrádi merénylők lakomas gunysacaja és minden becsületes ember megbotrálására elhangzott töztek f-nhájzó gyalázata. Budapestent pedig az Erzsébetvárosi Kőr áldozatainak halálbörgése követel magtorlást a magyar bíróságtól. Várjuk az ítéletet... (S. M.)

Meghalt Lodge szenátor. New Yorkból jelentik: Lodge szenátor november tizedikén meghalt. Mint a szenátus külügyi bizottságának elnöke, általában az Európától való elszigetelődés politikájának volt a híve, de a Palesztina-ügyet mindig melegen támogatta. 1922 májusában ő vitte keresztül az Egyesült Államok ismeretes Palesztina-határozatát. A zsidókhoz akkoriban Lodge ezeket írta: „Üdvözlöm önöket azért a végleges határozatért, amely a zsidó nép számára biztosítja Palesztinában a zsidó nemzeti otthonot. Tudom, hogy a zsidó népet ehhez az országhoz érzelmi kapcsolatok is fűzi”. A szenátor azóta is ismételtelen bebizonyította, hogy a zsidó nép őszinte barátja. Az amerikai zsidóság a temetésén hivatalosan képviseltette magát és a szenátor arokpét több zsidó testület megfesteti.

Tízezer munkanélküli van Máramaros-megyében. Máramaros-megyéről jelentik: Máramaros-megye hatóságai sürgős memorandummal fordultak a munkügyi miniszterhez, amelyben bejelentették, hogy a vármegyében több mint tízezer munkanélküli van. A memorandumban sürgős intézkedéseket kérnek a veszedelmes mértékű éhezést megelőző munkanélküliség megelőzésére.

Elfogták a cipész betörőjét. Néhány nappal ezelőtt Málkesszann Mór kolozsvári cipész-mester feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen tettesek ellen, akik a Krizbai utca 48. szám alatt lévő cipész műhelyét feltörték és onnan nagymennyiségű bőrt és talpot, valamint javításra átadott cipőket negyvenöt ezer lej értékben elloptak. A rendőrségen az aktát nyomozás véget Sassa detektívnek adták át, aki hosszas nyomozás után megállapította, hogy a betörést Ledninczy István és Málnási László cipészsegédek követték el és a lopott dolgokat részben Szamosfalván, részben Apahidán értékesítették. Sassa detektív a lopott dolgok egy részét Frel Márton és Dirzsán Nikoláj szamosfalvi, más részét pedig Ungrean Junon apahidai lakosoknál lefoglalta. A javításra átadott cipők még nem kerültek elő. Ledninczy István a tartóztatás elől ismeretlen helyre szökött. A rendőrség a szökésben lévő betörő ellen körözö-levélet bocsátott ki, Málnási Lászlót pedig átadták az ügyésznek.

Szíria francia főbiztosa Palesztinában. Jeruzsálemből jelentik: A napokban ideérkezik Weygandes francia tábornok, Szíria francia főbiztosa, aki a Gznföből mostanában hazatérő Sir Herbert Samuel vendége lesz. A tábornok látogatása összefügg a Beirut-Haifa vasúti vonal építésének terveivel.

A Lilla-dalok költője. Fajtákon és határokon túl világít felénk nagy költők porladó szívének fényugara. Százötven évvel ezelőtt a debreceni kunyhók egyikében dobant életre Csokonai Viréz Mihály földi porhüvelyé, látkelt meg az a szív, melybe a mindenség ura annyi fájdalmat, annyi érzést adott, hogy melege nálánál még ma is megenyhül elgyötört szívedünk posványában elmerült lelkünk, égő idegeink gyötördése. A Lilla-dalok parfümjét halk ritmusú verssorok fátyla lebbenti felénk, hogy illatától megmamorosodjunk s e versék zengésében örök szomorúságok, örök reménytelenségek mementője fordítja tekintetünket a garabonciás költő felé. Tihany riadó leányát elűzte berkei közül a haladó idők gépkolossusa, a lélek halhatatlanságát új tudások teóriái kacagták le, mégis: a fájdalom, mely e költeményeket szülte, örök és halhatatlan, mert mélységesen emberi és mélységesen tragikus szívűből fakadtak. Lilla halóporát azóta már elszórta az enyészet szele, de a vágy, mely a Lilla-dalokat szülte, most is él, most is zeng, mert új Lillák jöttek és a régi vágyak megmaradtak. A világ, inkább mint valaha, csalfa, vak remények világa, melyet boldogtalanságunk teremt magának. S míg ez a boldogtalanság élő emberek és érző szívek sajátja, addig ékes szavú költőjük, tul fajokon és tul határokon — él, él mindannyiunk számára, akik szeretjük a szomorúságot és megkönyezzük a Lillák csalfaságát.

Felrobbant egy üres benzineshordó. A bonchidai csendőrség telefonon jelentette a kolozsvári ügyésznek, hogy Fuhrmann Sámuel bonchidai lakos üres benzineshordók rakodásával volt elfoglalva, amikor az egyik benzineshordó eddig még ismeretlen módon felrobbant és Fuhrmann Sámuelt súlyosan megsebesítette. Fuhrmann súlyos sérüléseivel a kolozsvári kórházba szállították. A vizsgálat megindult, hogy a szerencsétlenségért kit terhel a felelősség.

A kolozsvári orvoskongresszus. Ma vette kezdetét a kolozsvári orvoskongresszus. Délelőtt a megyei, délután pedig a körorvosok tartottak külön-külön értekezletet. Az értekezleteken egységesen elhatározták, hogy sérelmeikre memorandumban fognak kérni a kormánytól orvoslást. Mindenekelőtt az egészségügyi szolgálat terén kívánnak reformokat. Fizetésemelést és öt hektár földbirtokot, valamint a körorvosok részére lótarifát, mert a jelenlegi átalányból nem tudják fedezni azokat a kiadásokat, amelyek hőrutjukon felmerülnek. A különböző statisztikák és orvosi jelentések elkészítésére fizetett állami hivatalnok segítséget kérnek. Holnap délelőtt tíz óra körül érkezik Kolozsvárra Sav.anu egészségügyi miniszter, akinek tiszteletére bankettet rendeznek a kongresszuson résztvevő orvosok.

Házasság. Schmidt Fannika Kackó és Spirer Farkas cluj-i kereskedő folyó hó 11-én házasságot kötöttek Kolozsvárt. (Mindem külön értesítés helyett.)

Eljegyzés. Ernster Margit Cluj és dr. Nass Endre Toplita Romana jegyezek. (Mindem külön értesítés helyett.)

Véglegesen megállapították a nagyváradi szoborleplezés programját. Nagyváradról jelentik: Mosoiu közlekedésügyi miniszter ma ideérkezett, hogy részt vegyen a királyszobor leplező ünnepélyének előkészítésében. Az ünnepély programját véglegesen megállapították. Bukarestből érkezett távirat szerint az ünnepélyekre Nagyváradra érkeznek: a királyné, a trónörökös, a trónörökösné, a királyné udvarhölgyei, Bratianu miniszterelnök, Daco, Anghelescu, Constantinescu miniszterek. A város fel van díszítve, csak a nagy havazás akadályozza egy kissé az ünnepség előkészítéseit.

Megfagyott a hideg éjszakában. Ma délelőtt a gyepmesteri telep háta mögött egy rongyosba öltözött ötven év körüli férfi holttestét találták. A rendőrségről azonnal bizottság szállt ki a helyszínre és az orvosi megállapítás szerint a szerencsétlen ember megfagyott. A hullát beszállították a törvényesnek boncolni intézetbe. A megfagyott ember zsebében semilyen írást sem találtak és így személyazonosságát ezideig még nem sikerült megállapítani.

Székrekedésnél, gyomorrontásnál vegyen Pargot eredeti dobozban.

Vasúti karambol a regátban. Bukarestből jelentik: Ma délután négy óra harminc perckor Sinaja és Campina között két tehervonat összeütközött. Az összeütközés során emberéletben nem esett kár, de a pálya annyira megrongálódott, hogy a forgalmat csak átszállással lehet lebonyolítani.

Francia könyvvoivások közöljék címűket Lepage könyvtáraszkedéssel Kolozsvár, hogy könyv-és újdonságjegyüket rendszeresen ingyen küldhesse.

Uj bank Palesztinában. Haifából jelentik: A napokban új bank alakult ott: a Palestine Merkantile Bank Ltd. Alapítókéje 25.000 font sterling. Igazgatói: S. Samon Cohen, az angol cionista föderáció volt elnöke és David Schindler, a liverpooli központi cionista tanács volt tagja.

Aradi olvasóinkhoz. Az Uj Kelet aradi kezelését a Lóbl Hirlapiroda vette át. A kézbevitésre, hirdetésre és előfizetésre vonatkozólag otnyerhető felvilágosítás.

A postavezérgazgató erdélyi utja. Bukarestből jelentik: Cherkéz postavezérgazgató néhány nap múlva Erdelybe indul, hogy az erdélyi postaigazgatóságok működését ellenőrizze. A postavezérgazgató erdélyi utja szoros összeköttetésben van a posta- és távirószolgálat közelebről sora kerülő gyökeres reorganizációjához. Hír szerint a most épülő bukarest-brassói telefonvonalat Kolozsvárig meghosszabbítják.

A Malomárokba ugrott egy meztelen örült. Ma délelőtt féltenekét órák egy félmeztelen ember rohant végig a Kisszamos-utcon, majd hirtelen elhatározással, a járókelők legnagyobb rémületére beugrott a jéghideg Malomárokba. A meztelen ember látványa nagyszámu nézőt vont maga után, majd rövidesen egy rendőr is előkért, aki az örültet kihalászta a víztől és kevés dalkodás után bevitte a központi rendőrségre. A központi rendőrségen az orvosi szakvélemény megállapította, hogy a szerencsétlen ember örült. A meztelenül szaladgáló örült személyazonosságát még nem sikerült megállapítani. Az örültet beszállították az elmegyógyintézetbe.

Hivatalok, vállalatok gumibélyegzőit olosón szállítja „Imperial” grafikai vállalat, Cluj, Str. Minorita. Vidéki megrendelések soronkívül gyorsan készülnek.

Nagy
harisnyavásár
mélyen leszállított árakkal.

Kötött harisnya minden színben	lei	25
Flohr-harisnya minden színben	lei	53
Muszlín harisnya divat színben	lei	69
Cérna-muszlín minden színben	lei	98
Selyemfátyol harisnyák minden színben	lei	125

BLATT
FÖTÉR 13

Dívatkoznyűkben és kötöttárunkban óriási választék!
A legjobb harisnyák csak BLATT-nál kaphatók

ég
ek illetőségi

valy beszűkítették, nem állampolgár. atalos ügy kalvá- ait, de sehogysem zonyitványát. Ta- beadta a panaszát Gati nemzetgyű- az ügyében, de

nte hetenkint járt csnokszághoz, de u jött a nyugdíj em tuita megér- és becsületesen el- ág demokratikus l.

hogy a legújabb nehézsíti az elin- az erdőben fel-

agyobb felhábo- számolnak be a

sváron
intézkedik

ani aszpirint és lefekvés előtt. mellkasra és a te- eg prizniot kell osznak bizonyult. amit mindenki az, hogy nem agút a hideg ellen.

lenlegi influenza y, inkább spora- folyását tekintve, mert a legtöbbször kálódik. Az ia- dják a központi seit, továbbá a A bajjal bizony gfelelő ellenmér- entül állunk szem- után, amikor a adó ideg-, vagy s és zsibák ellen uk. Aki meggyő- hogy ismét meg- olnátha lefolyása

gözelebb intéz- tére.

avarok
niatt

entítettük már teg- de különösen dühöngenek. A még erősödött, helyen, de küő- annyira meg- almat csak óriási t. A Szimplon- Bukarestbe. Az ist késekkel ér- ved a táviró- és

muló többé

nak Cailleuxra követett el haza- ges államok pol- enciorság nagy- el-jeni a háboru nézeteltérés- ket. rt maga Poincaré gy Malvyt saját nem tud olyan st követett volna tiányuk is, aki any szolgáltatás

mbélyegzőket el- rafikai vállalat- megrend-ések

ált papirokért 5
hausse nagy va
a részvénykeres
szervezett kartell
a külföldi piacok
konkurrencia tel
iditése volt az első

ZENETEK

Zsidó Nemzeti
dinand 48. szive

on helyesen in
ten irnak Erdély
brassói lap ma
szabály Bélát, ki
kell az erdélyi
gi nevek erdélyi
is mint a zsidó
mindenütt isme
becsült újságírói
a előtt budapesti

ással a Palesz
ele Ferdinand 48.
tó vers, de inkább
mtatott közlése.

vános joggal fel
ek vizsgát teni
lékos kedvezményt

mmal Konstanca
ut.
Palesztinahivatal
48.

vatal círe: Cluj,
lás elfogyott. Né
sában megjelenik

labbb nőtestvér az
nje. Így helyes
vatal.

ipri szakmában
Kereskedő, vagy
fonttal tud boldo
Költség 10-12
st. néán át hat nap
pen járhat ki, ha
megválasztaná he

alesztinahivatalhoz,

rtozók hat közép
áltiszi iskolába.
l legalább éretti
bolát követelnek.
iskolába van be
meghosszabbítást.

nyva

Eladás

isgara

Timisoara-Fabriz

A

IEKET!

isnya

knél CLUJ,
selényi-u.] 13.
mper selymek,
ak. Legjobb
Sirocco 84

ki üzlet
VÁRAD

A világhírű **Telefon 225** Telefon **Lorilleux Ch. & Co**

nyomdafestékek

megrendelhetők **Ferencz Mendelnél, Cluj, Str. F. David 16.**

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Színházi iroda közleménye

Csókoljon meg! Hosszu idő óta nem szerepelt színházunk játérendjén a francia bohóz tetségsége Értékes tehát a közönség rendkívüli, lazas kíváncsiság, mert amikor egy olyan francia bohózat bemutatását hi-d-ti a műsor, amely a francia vígjátékírás legfényesebb tűzijátékaira emlékeztet. A Csókoljon meg! — Tristan Bernard új vígjátéka, a Heltai Jenő fordításában pénteken este fog először színpadra lépni. Csupa ötlet s csupa szellem s csupa finom pikantéria ez az új darab. Nagy kedvvel készülnek rá színészeink, mert valamenynyiknek igen hálás feladat jutott. A Csókoljon meg! — az első igazi „háboru utáni” francia bohózat, amelyben az új társadalmi berendezkedések, az új szokások és új erők összeütközése a régi maradisággal van torzító tükrözéssel nevezetessé téve. Az arisztokrácia a szüdmokráciával kerül szembe s a friss levegőt lehelő, egészségét duzzadó új demokrácia válik győztesé. Szombat este megismétlik a Csókoljon meg! előadást.

Árvácska. Még a Három grácia leutolsó előadást is zúvott nézőtér tipóla végig, de a színház — hogy állandóan ébere tartsa a közönség érdeklődését — már új operettet fog bemutatni a jövő héten. Az új operette címe: **Árvácska**, szerzője a verhető len népszerűségi Zsuzsanna. Budapest a Fovárosi Színházban 100 előadást ért meg s a századik előadás után vitték át a Király Színházba, ahol előlrel kezdte diadalutását s most készülnek Bécsben is az Árvácska bemutatására. Nálunk olyan sikert remél a színház, hogy már most kétfős szereposztásban taníttatja be az Árvácska vezető szerepeit s két premiert készít elő. Tíz egymásutáni előadásban fog az Árvácska színpadra lépni s az öt első előadás után új premieràént premieràbéli tben fog színpadra lépni.

CSÜTÖRTÖK: Carmen. (Grosvescu bucsu föllépésével. Rózsa Ili föllépésével. Főlemelt helyarákkal. Bérletszűnásban. Sorozatszám: 134.)
Péntek: Csókoljon meg. (Újdonság először. Rendes helyarákkal. Premierz bérlét 19 sz. Sorozatszám: 135.)
Szombat d. u. Diadalmas asszony [Operette újdonság 16-odszor. Mérsékelt helyarákkal. Sorozat 136.]
Szombat este Csókoljon meg. [Újdonság 2-odszor. Napi bérlét 33 szám, A, sorozat 137.]
Vasárnap d. e. fél 11 kor: Hvesi Piroška zongorahangversenye zenekar kísérettel. [Rendes helyarákkal. Sorozat 138.]
Vasárnap d. u. fél 4 kor: A vörös malom [Újdonság 15-odszor, leszállított helyarákkal. Sorozat 139.]
Vasárnap este 8 kor: A három grácia [12-edszer, bérletszűnásban, premierehelyarákkal. Sorozat 140.]

MOZGÓK MŰSORA

Select mozgó. Csütörtök, nov. 20. *A Nibelungok*. II. rész. Kimhild boszúja és Nibelungok kincse. A világhírű német hősköltemény filmese. Főszerepben Hanna Ralph és Paul Richter.
Uranis-mozgó. Csütörtök, november 20. Premier. *Az óceán vándorai*. Dráma a tengeren, 6 felvonásban. Főszerepben Dorothy Dalton és Jack Holt.
Apoiló-Mozgó. Csütörtök, november 20. Harry Piel. *A sátán helytartója*. I. rész. A testet öltöt rémület. Detektiv kalanddráma. Főszerepben Harry Piel.

SUCHARD

KAKAO

FELÜLMULHATATLAN

SPORT

A bukaresti Comitetul Regional lemondott az idegen játékosok szerepeltetésének korlátozására vonatkozó rendelet miatt a központi labdarugósztársaság azon rendelkezése, hogy az egyesületek legfeljebb négy idegen honos játékost szerepeltethet, egymásután teremti meg Bukarestben a maga ezenakéit. A múlt héten, miután már hírt adtunk arról, az elsőosztályu egyesületek nagyrésze lemondta a bajnoki mérkőzéseket és ezen eljárások az ottani Com Regionalt is nehéz helyzet elé állította. Péntek este erre értesítést bívtak össze, amelyen az egyesületek képviselői is megjelentek. Hosszabb vita után elhatározták, hogy kollektíve benadják lemondásukat és intézkedez aravonatkozólag, hogy a továbbiakra néve egy 28-án tartandó rendkívüli közgyűlés határozzon. A Comitetul Regional lemondás megkapásával hatott a központi labdarugó szakszövetség és általános vélemény az, hogy kénytelenek lesznek az idegen játékosok korlátozására vonatkozó rendelkezést módosítani.

Nagyvárad lemondotta a revánsmérkőzést Tegnap szünetben megintuk, hogy a nagyváradai szövetségi kapitány érintkezésbe lépett Kolozsvárral a revánsmérkőzés ügyében és közölte azt is, hogy az időpontban valózás állott be, amennyiben a revánsmérkőzés lejátszására pénteken kerül sor. Míg tegnap jóslottuk, ma újabb távirat érkezett Nagyváradtól, amelyben a beslított időváltozás miatt a revánsmérkőzést bizonytalan időre lemondotta.

Radar No. 2318

Torpedó

Hatóságok, jegyzők és ügyvédek!

ilyen gépet

román, magyar és német betűkkel, leszállított áron adják. — Vezérképviselet:

Charles Brecher, București
Str. Politiiei 2.

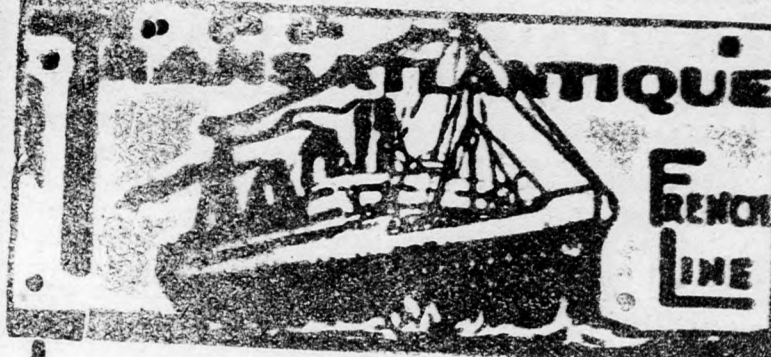
Vaskereskedők és iparosok!

Legjobb, legolcsóbb bevásárlási forrás: rud-, beton- és faonvas, mindennemű lemezek, fémek és félkész-gyártmányok, gáz- és forr-csővek, csavarárúk (Brevillier & Urban), műszaki cikkek stb. stb. En-gros

L. NACHT

Societate in nume colectiv

Központ: **Bucuresti, Strada C. A. Rosetti No 7,**
Fiókok: Cluj, Str. Memorandului No 20. Telefon: 6-53.
Arad, Braşov, Galaţi, Oradea-Mare, Timisoara, Wien, Paris. — Táviratcím: **METALNACHT.**

Személyposta — Gőzhajók

Havre és Szt.-Nazaire-ból
Cuba és Mexiko
New-York és Canadába.

Felvilágosítások és jegyek:

„SARNIA”-nál

Bucureşti,
Pasagiul Comedia

Zsák

Zsineg

NAVAS DEZSO

Kötél

Prima tűzifát

ölenként vagy annitva, kereskedőknek és fogyasztóknak legjutányosabban házhoz szállít: **Staurinta Romaneasca S. A.** faosztálya. Cluj, Pleva Uniri 20. 229. Telefon 804.

Mindenkinek érdeke,

hogy összes férfidívat és női kalapszükségletét szerezzé be az

„Old England”

Cluj, Regele Ferd. 22. szám alatt tartandó hatóságilag engedélyezett

végelárusítás.

Teljes üzletfelfoszítás!

